

UBND
HUYỆN BÁ THƯỚC

VIỆN MÔI TRƯỜNG VÀ
PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG

BỘ MÔI TRƯỜNG
ĐỨC

QUỸ MÔI TRƯỜNG
TOÀN CẦU

CHƯƠNG TRÌNH TÀI TRỢ
CÁC DỰ ÁN NHỎ

CHƯƠNG TRÌNH PHÁT TRIỂN
LIÊN HỢP QUỐC

DỰ ÁN HỖ TRỢ CỘNG ĐỒNG ĐỊA PHƯƠNG PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG CÂY SÓI RỪNG

ĐỂ CẢI THIỆN SINH KẾ VÀ TĂNG CƯỜNG SỨC KHỎE MIỄN DỊCH

Ở CỘNG ĐỒNG NGƯỜI THÁI, XÃ THÀNH LÂM, HUYỆN BÁ THƯỚC, TỈNH THANH HÓA

VNM/SGP/OP7/Y1/ICCA-GSI-COVID/2021/01

- **Dự án:** Hỗ trợ cộng đồng địa phương phát triển bền vững cây Sói rừng để cải thiện sinh kế và tăng cường sức khỏe miễn dịch ở cộng đồng người Thái xã Thành Lâm huyện Bá Thước tỉnh Thanh Hóa

- **Mã số dự án:**
VNM/SGP/OP7/Y1/ICCA-GSI-COVID/2021/01

- **Tổ chức thực hiện:**
Viện Môi trường và Phát triển Bền vững (VESDI)

- **Thời gian thực hiện:**
Tháng 7/2021 - tháng 8/2023

- **Địa điểm:**
Thôn Đôn, Thôn Bầm và Thôn Leo xã Thành Lâm, huyện Bá Thước, tỉnh Thanh Hóa

- **Cơ quan tài trợ:**
Chương trình tài trợ các dự án nhỏ của Quỹ Môi trường Toàn cầu, Chương trình Phát triển Liên Hợp Quốc (UNDP GEF SGP)

KINH PHÍ DỰ ÁN

	VND	USD
GEF SGP tài trợ	1.152.400.000	50.000
Đóng góp:		
• UBND Huyện & UBND Xã	93.000.000	4.035
• Tổ chức đề xuất	205.000.000	8.895
• Cộng đồng	798.250.000	34.634
TỔNG KINH PHÍ DỰ ÁN	2.246.250.000	97.564

ĐỊA BÀN THỰC HIỆN

Huyện Bá Thước là huyện miền núi vùng cao của tỉnh Thanh Hóa.

- Người dân ở huyện Bá Thước hiện nay sinh sống chủ yếu bằng nghề nông, trồng rừng, trong đó nông nghiệp chiếm tỷ trọng tới 70% với việc trồng các loại cây lúa nước, lúa nương, sắn, ngô, khoai.
- Thu nhập bình quân đầu người của huyện Bá Thước giai đoạn 2011-2016: năm 2011 là 9,0 triệu đồng/người/năm; năm 2016 là 16,5 triệu đồng.

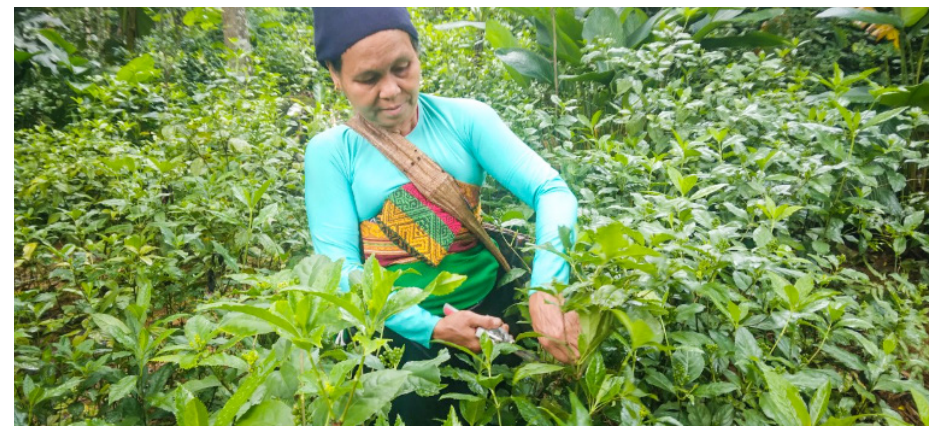
Xã Thành Lâm có 6 thôn bản (Cốc, Đanh, Tân Thành, Leo, Đôn, Bầm) với 856 hộ và 3.482 nhân khẩu.

- Tỷ lệ lao động nông nghiệp cao, chủ yếu là người dân tộc Thái, nguồn thu nhập chính là từ nông nghiệp, nhưng bình quân đất nông nghiệp cho 01 lao động lại rất thấp.
- Đất rừng diện tích lớn nhưng chất lượng rừng kém, chủ yếu là rừng hỗn giao, tre, nứa và rừng nghèo mới được khoanh nuôi tái sinh nên khả năng khai thác và tận thu sản phẩm để nâng cao thu nhập cho người dân rất hạn chế. Số hộ nghèo và hộ cận nghèo là 329 hộ chiếm 38.44 %. Dân cư phân bố rải rác không tập trung, trình độ dân trí chưa cao và chưa đồng đều. Thu, chi ngân sách của xã chủ yếu là sự đầu tư, hỗ trợ của Nhà nước.

BỐI CẢNH

Cộng đồng dân tộc Thái tại xã Thành Lâm, Bá Thước, Thanh Hóa là một trong những cộng đồng dân tộc thiểu số còn gặp nhiều khó khăn. Nằm ở vùng núi cao heo hút, cuộc sống của người dân chủ yếu dựa vào hoạt động nông lâm nghiệp và khai thác, tận thu sản phẩm của rừng; tuy nhiên thu nhập của người dân vẫn còn hạn chế.

Để giảm nghèo và chủ động ứng phó với các tác động bất lợi từ bên ngoài (như các dịch bệnh truyền nhiễm), người dân xã Thành Lâm cần nâng cao nguồn sinh kế và sức khỏe cộng đồng. Một giải pháp hiệu quả là khai thác và phát triển bền vững cây dược liệu dưới tán rừng, đặc biệt là cây Sói rừng.

Sói rừng là một loại cây bản địa quý hiếm mọc tại Pù Luông, đặc biệt là ở xã Thành Lâm.

Với tiềm năng to lớn trong việc làm nguyên liệu cho đồ uống hàng ngày của người dân địa phương và sản xuất dược liệu, việc khai thác và phát triển bền vững cây Sói rừng cần được ưu tiên đặc biệt. Cần tập trung giải quyết các vấn đề như: xác định giống cây phù hợp, phát triển kỹ thuật trồng và chăm sóc dưới tán rừng, áp dụng kỹ thuật thu hái và sơ chế đảm bảo giữ được chất lượng hoạt chất, v.v.

MỤC TIÊU CỦA DỰ ÁN

Mục tiêu chung: Bảo tồn và phát triển nguồn tài nguyên cây thuốc bản địa – cây Sói rừng (*Sarcandra glabra*) nhằm nâng cao sức khỏe miễn dịch cộng đồng, chủ động ứng phó nguy cơ tiềm ẩn về dịch bệnh và góp phần bảo tồn đa dạng sinh học nguồn gen cây thuốc và cải thiện sinh kế cộng đồng.

• MỤC TIÊU 1:

Phát triển cây thuốc Sói rừng tại vườn nhà, vườn rừng góp phần cải thiện sinh kế cho người dân tộc Thái ở xã Thành Lâm huyện Bá Thước;

• MỤC TIÊU 2:

Hình thành thói quen của người dân sử dụng dược liệu lá cây Sói rừng làm loại đồ uống hàng ngày để nâng cao sức khỏe miễn dịch;

• MỤC TIÊU 3:

Xây dựng và lan tỏa mô hình phát triển cây dược liệu bản địa (cây Sói rừng) để cải thiện sinh kế và nâng cao sức khỏe miễn dịch, chủ động ứng phó với tác động từ bên ngoài của dịch bệnh đối với cộng đồng vùng núi cao.

HOẠT ĐỘNG NỔI BẬT

1. HOẠT ĐỘNG KHẢO SÁT, ĐIỀU TRA VÀ NGHIÊN CỨU PHÁT TRIỂN DƯỢC LIỆU SÓI RỪNG

• Trong Quý IV/2020, khảo sát thực địa tại tỉnh Lạng Sơn để điều tra, tìm hiểu về cây Sói rừng (19-20/10/2020).

• Trong Quý II/2021, khảo sát thực tế tại xã Thành Lâm, huyện Bá Thước để điều tra, tìm hiểu và xác định sự phân bố và sinh trưởng của cây Sói rừng trong tự nhiên

• Khảo sát và lựa chọn các hộ gia đình tham gia xây dựng vườn giống gốc: 05 hộ gia đình.

• Khảo sát thực tế và họp cộng đồng để khẳng định cam kết tham gia trồng cây Sói rừng trong vườn nhà, vườn rừng của các hộ dân của 3 thôn Đôn, Bầm, Leo của xã Thành Lâm.

2. CÁC HOẠT ĐỘNG, LỚP TẬP HUẤN

Hội nghị khởi động dự án

- Thời gian: 26/11/2021
- Địa điểm: Hội trường UBND xã Thành Lâm

Hội nghị sơ kết dự án

- Thời gian: 2/12/2022
- Địa điểm: Hội trường UBND xã Thành Lâm

> **Tham gia tập huấn nâng cao năng lực quản lý**

03 hộ dân và cán bộ của xã Thành Lâm tham dự Hội thảo tập huấn về Nâng cao năng lực quản lý và thực hiện dự án tại tỉnh Hà Giang từ ngày 14-16/12/2022

TỔ CHỨC

04 LỚP TẬP HUẤN

Sói rừng - cây thuốc quý

Cây giống gốc và kỹ thuật nhân giống cây Sói rừng

Kỹ thuật trồng cây Sói rừng ở vườn rừng và vườn nhà

Kỹ thuật thu hái và phơi sấy lá Sói rừng

> **Sự tham gia tích cực của người dân**

05
HỘ GIA ĐÌNH
tham gia trồng cây giống gốc với **4.500** cây

74
HỘ GIA ĐÌNH
tham gia mô hình và nhận cây cấp phát của dự án với tổng diện tích trồng khoảng **11,54** ha

13.500
CÂY GIỐNG SÓI RỪNG TỪ HỒM
được hướng dẫn ương thành công

22.000
CÂY GIỐNG
cấp phát 2 đợt cho các hộ gia đình

> Hoạt động giới thiệu sản phẩm

Trong thời gian triển khai dự án, đã thu hái và chế biến thành 2 loại sản phẩm là chè thô và trà túi lọc. Sản phẩm đã được trưng bày, giới thiệu và bán tại các homestay thôn Đôn, thôn Leo tại địa phương

> Hoạt động truyền thông

- Sổ tay, tài liệu tập huấn
- Đài PT-TH huyện Bá Thước xây dựng bản tin phục vụ công tác truyền thông
- Thiết kế, lắp đặt pano quảng bá của dự án tại trung tâm xã Thành Lâm

Hộp trà Sói rừng của dự án

Sản phẩm trà Sói rừng được giới thiệu tại lễ hội

- Lễ hội du lịch Pù Luông năm 2022 tổ chức vào dịp 30/4 - 1/5/2022
- Lễ kỷ niệm 60 năm đô thị Sầm Sơn
- Lễ hội Du lịch biển Sầm Sơn 2023

TÁC ĐỘNG CỦA DỰ ÁN

- Nâng cao nhận thức và hiểu biết của người dân và các bên liên quan về giá trị và lợi ích của cây Sói rừng;
- Người dân tích cực tham gia trồng cây Sói rừng vào vườn rừng, vườn nhà của mình;
- Hình thành thói quen sử dụng cây Sói rừng làm nước uống hàng ngày.
- Sức khỏe miễn dịch của cộng đồng được tăng cường trong bối cảnh dịch bệnh Covid-19;
- Hướng đến tạo ra các sản phẩm từ cây Sói rừng với thương hiệu OCOP và góp phần cải thiện sinh kế;
- Hỗ trợ tiêu thụ sản phẩm sói rừng thông qua tạo kênh liên kết và hợp tác với một số công ty, doanh nghiệp;
- Bảo tồn và phát triển nguồn lợi tài nguyên cây thuốc bản địa tại địa phương và Khu BTTN Pù Luông.

ĐỀ XUẤT

Phát triển dự án theo hướng xây dựng cơ sở nguồn lực và sản phẩm chè Sói rừng Pù Luông thành sản phẩm OCOP của xã Thành Lâm, huyện Bá Thước, tỉnh Thanh Hóa.

Mở rộng diện tích trồng Sói rừng theo hướng trồng trên vườn rừng nông hộ và rừng thôn bản trên diện tích 3-4 ha.

Trà Sói rừng Pù Luông: hoàn thiện công thức, phân tích kiểm nghiệm, thủ tục pháp lý, công bố chất lượng cơ sở... sản xuất 100.000 trà túi lọc (5.000 hộp).

Xây dựng HTX/tổ hợp tác về Sói rừng, tập hợp hộ dân có nguyện vọng tham gia vào các công đoạn trồng, sơ chế và thị trường về chè Sói rừng.

Chương trình tài trợ các dự án nhỏ (SGP) do Quỹ Môi trường toàn cầu (GEF) tài trợ và do Chương trình Phát triển LHQ thực hiện từ năm 1992 tại 125 nước nhằm hỗ trợ các hành động cấp cơ sở góp phần giải quyết các vấn đề môi trường toàn cầu. SGP hỗ trợ kỹ thuật và tài chính trực tiếp cho các Tổ chức xã hội, Tổ chức quần chúng với khoản tài trợ tối đa 50.000 USD.

Các lĩnh vực tài trợ bao gồm bảo tồn đa dạng sinh học và sử dụng bền vững, thích ứng và giảm thiểu biến đổi khí hậu, bảo vệ các vùng nước quốc tế, quản lý chất thải và hoá chất khó phân huỷ và quản lý đất bền vững. SGP đã triển khai ở Việt Nam từ năm 1999 với hơn 180 dự án trên 43 tỉnh, thành của cả nước.

VIỆN MÔI TRƯỜNG VÀ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG

- **Địa chỉ:** 509-510, Nhà E1, Khu Ngoại giao đoàn Trung Tự, Số 6, Đặng Văn Ngữ, Đống Đa, Hà Nội
- **ĐT:** (+84) 24 2210 8786 | **Email:** vesdi.office@vesdi.org.vn
- **Người đại diện:** Ông Nguyễn Đức Tùng, Chức vụ: Phó Viện trưởng (thường trực)

CHƯƠNG TRÌNH TÀI TRỢ CÁC DỰ ÁN NHỎ CỦA QUỸ MÔI TRƯỜNG TOÀN CẦU

- **Địa chỉ:** Tòa nhà Xanh LHQ, 304 Kim Mã, Ba Đình, Hà Nội, Việt Nam
- **ĐT:** (+84) 24 3850 0150 | **Email:** gef-sgp-vietnam@undp.org
- **Website:** www.undp.org | www.sgp.undp.org